

18de zondag door jaar C

Lc. 12, 13-21

Als wij van iemand zeggen: ‘Dat is ne goeie mens’, dan hoort ge soms wel eens de reactie: ‘Hedde er al eens mee moeten delen?’ Want de volkswijsheid weet: dan pas leert ge mensen echt kennen. En dat is van alle tijden. Erfeniskwesties geven elke generatie opnieuw aanleiding tot twist en familieruzies (die soms ook generaties lang duren). Desnoods brengt men de zaak voor de rechtbank.

In Jezus’ tijd trok men dan naar een gezagvolle rabbi. Geen wonder dus dat Jezus te horen krijgt: ‘Meester, zeg tegen mijn broer dat hij de erfenis met mij deelt’. Eigenlijk krijgt Jezus hiermee de kans toegespeeld om een ruzie te beslechten. Maar wat doet Hij? In plaats van het op te lossen, wijst hij die man kordaat af: ‘Wie heeft Mij tot scheidsrechter tussen u beiden aangesteld?’ En direct daarna valt Hij fel uit tegen ‘iedere vorm van hebzucht’.

Eerlijk gezegd: dat lijkt helemaal niet ter zake. Iemand die verlangt dat een erfenis eerlijk verdeeld wordt, is daarom nog niet hebzuchtig: dat is gewoon een kwestie van rechtvaardigheid. Maar Jezus is niet te stuiten. Natuurlijk wil Hij ook rechtvaardigheid in zaken, maar daarmee is zijn laatste woord over het bezit van mensen niet gezegd. Hij weet dat er meestal meer achter zit. Daarom die gelijkenis van die boer. En dan vallen een paar dingen op.

Nergens wordt gezegd dat die boer andere mensen bedrogen heeft of uitgebuit. Hij heeft gewoon een uitzonderlijk goed jaar gehad: hij heeft letterlijk en figuurlijk goed geboerd, het zat buitengewoon mee en zijn land heeft heel veel opgebracht.

Nu zoudt ge kunnen verwachten dat er dan een aansporing komt om van die rijke opbrengst wat te delen met mensen die niet zoveel geluk hebben gehad. Maar dat staat er niet! De pointe van deze gelijkenis is geen zedenlesje en ook geen praktische toepassing van de naastenliefde. Ge zou kunnen zeggen: die boer heeft ervoor gewerkt, het zij hem gegund.

Het gaat hier niet over het ‘juiste gebruik’ van dat bezit, maar over de ‘valse betekenis’ die aan bezit vaak wordt toegekend.

Die boer achtte zijn toekomst helemaal veilig. Honger, dorst, allerhande nood: het kan hem allemaal niet meer treffen, denkt hij. En waarom niet? Hij heeft zoveel. Maar daarom is het ook zo gevaarlijk. Mensen die denken zich te kunnen laten gelden door te zeggen: ik heb... of ik ben... of ik kan... slaan de plank vaak mis. Die dingen lijken het leven misschien wel onkwetsbaar te maken, maar dat is het niet. De ‘veelheid van het hebben’ wekt de illusie van de ‘heelheid van het zijn’. Wie veel bezit, lijkt geen gevaar meer te lopen en alles aan te kunnen. Maar zo is het nooit. Alleen leren mensen dat blijkbaar zo moeilijk...

Nu lijkt het erop alsof God die rijke boer lelijk beetneemt: Hij komt het leven van die man opeisen. Maar toch is dat helemaal niet bedoeld als straf: het is

gewoon de realiteit. Het wil gewoon zeggen dat het leven zelf altijd onzeker is en plotseling kan eindigen.

Daarop volgt een vraag: 'Voor wie zijn al die voorraden dan die ge hebt aangelegd?' En opnieuw is het antwoord anders dan we misschien hadden verwacht. Want er volgt ook hier geen aansporing om te delen met anderen of zoiets. Onrechtstreeks zit dat er natuurlijk wel in. Maar de vraag is hier eigenlijk: schatten verzamelen voor uzelf of voor God?

Moeder Theresa zei ooit eens: 'Hoeveel ge hebt of wie ge zijt: dat doet er eigenlijk niet toe. De plaats die uw bezit inneemt in uw denken en doen, daar komt het op aan'. En zo concreet kan het Evangelie zijn: in al ons hebben en doen is God altijd betrokken partij. Amen.

Johan Goris, pastoor